

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2025-11-28

Diarienummer:
OSN-2025-00847

Handläggare:
Marie Brinktell, Magnus Bergman-Kyllönen

Verksamhetsplan och budget 2026 med plan för 2027–2028

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** fastställa verksamhetsplan 2026 med plan för 2027–2028,
2. **att** fastställa budget för 2026, samt
3. **att** överlämna verksamhetsplan och budget till kommunstyrelsen.

Ärendet

Omsorgsnämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2026 med plan för 2027–2028.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, per augusti och årsbokslut. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sitt verksamhetsområde. Vård- och omsorgsförvaltningen ansvarar för att omsätta planen i praktisk handling. Alla aktiviteter som genomförs och som är relaterade till nämndens åtgärder kommer att sammanställas och redovisas i samband med delårsuppföljning per augusti 2026.

Beredning

Förslag till nämndens verksamhetsplan och uppföljningsplan 2026 har beretts av tjänstepersoner på vård- och omsorgsförvaltningens avdelning för strategi och avtal, enheten för strategi och beredning. Förslaget har beretts i samverkan med nyckelpersoner på förvaltningens avdelningar samt med förvaltningsledning.

Nämndens budget för 2026 har beretts av ekonomiavdelningen.

Föredragning

Kommunfullmäktige beslutade den 4 november 2025 om det övergripande styrdokumentet Mål och budget 2026 med plan för 2027–2028. Utifrån detta arbetar omsorgsnämnden i 21 uppdrag, varav 7 uppdrag är kommungemensamma och 14 uppdrag är direkt riktade till nämnden. Till detta tillkommer ett kommungemensamt nämndmål om en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö

Nämndens 42 åtgärder synliggör satsningar och prioriteringar inom nämndens ansvarsområde under planperioden. Alla aktiviteter som genomförs och som är relaterade till nämndens åtgärder kommer att sammanställas och redovisas på nämndsammanträde i samband med delårsuppföljning per augusti 2026.

Uppsalas klimatbudget är ett verktyg för att underlätta och påskynda omställningen så att klimatmålen kan nås. Klimatbudgeten ersätter tidigare uppdrag om att öka takten i klimatomställningen och omfattar fem områden som tillsammans bedöms stå för majoriteten av utsläppen inom Uppsala kommun. Förvaltningen har tagit fram förslag på åtgärder för omsorgsnämnden inom dessa områden.

I samband med nämndens verksamhetsplan och budget fattar nämnden även beslut om uppföljningsplan för nästkommande år.

Åtgärder för ökad trygghet och säkerhet inom vård och omsorg

Vård- och omsorgstagare inom Uppsala kommun ska kunna känna sig trygga och säkra med den vård- och omsorg som ges, oavsett insats, driftsform eller utförare.

Den 21 oktober 2024 fattade omsorgsnämnden beslut om att uppdra till vård- och omsorgsförvaltningen att kraftsamla för ökad trygghet och säkerhet inom vård och omsorg. Detta har konkretiserats genom tio specifika åtgärder. Nedan ges en kort beskrivning av hur åtgärderna omhändertas i och med beslut om ny verksamhetsplan 2026 och vilka åtgärder som nämnden följer fortsättningsvis.

- Införa förstärkta bakgrundskontroller och kontroll i belastningsregister vid anställning i vård- och omsorgsförvaltningen.
Omhändertaget och infört i rekryteringsprocessen. Ingår sedan dess i nämndens ordinarie verksamhet.
- Förstärka stöd till chefer vid rekrytering.
Omhändertaget och infört i rekryteringsprocessen. Ingår sedan dess i nämndens ordinarie verksamhet.
- Införa kunskapshöjande utbildning riktad till de anställda i linje med de åtgärder som kommunstyrelsen beslutat om inom ramen för handlingsplan mot välfärdsbrott.
Omhändertas genom åtgärd i verksamhetsplan 2026, uppdrag 31.
- Utveckla synpunktshanteringen för att göra det enklare att lämna synpunkter och möjliggöra snabbare återkoppling till synpunktslämnaren.
Omhändertaget genom kontrollmoment i internkontrollplan 2025 och 2026.
- Genomföra en översyn av hur uppföljningar och stickprovskontroller kan systematiseras.
Översyn är genomförd och resultatet av översynen redovisas i nämndens årsbokslut 2025.

- Införa trygghetsskapande teknik som ger brukarna möjlighet att se vem som kommer för att utföra insatser, vilken insats som utförs och när den ges.
Omhändertas genom åtgärd i verksamhetsplan 2026, uppdrag 7.
- Säkerställa arbetet med chefsförtätning för att nå målet om 30 medarbetare per chef inom samtliga av nämndens verksamheter.
Omhändertaget genom åtgärd i verksamhetsplan 2024. Ingår sedan dess i nämndens ordinarie verksamhet.
- Minska andelen visstidsanställda, fler tillsvidareanställda ska leda till ökad kontinuitet.
Omhändertas genom åtgärd i verksamhetsplan 2026, uppdrag 2.
- Utöka våldsombudens utbildning till att inkludera fler aspekter av personers särskilda utsatthet.
Omhändertaget genom åtgärd i verksamhetsplan 2025. Ingår sedan dess i nämndens ordinarie verksamhet.
- Fortsätta prioritera de språkutvecklande insatserna för att öka tryggheten och säkerheten för brukarna inom nämndens verksamheter
Omhändertas genom åtgärd i verksamhetsplan 2026, uppdrag 3.

Ekonomiska konsekvenser

Omsorgsnämndens budget 2026 utgör ramen för nämndens verksamhet och ekonomi för året. Genomförandet av åtgärder i verksamhetsplanen kan få ekonomiska konsekvenser för nämnden. Det kan exempelvis handla om kostnadseffektiviseringar eller ökade kostnader i form av arbetstid för åtgärdernas genomförande.

Verksamhetsplanen är treårig vilket innebär att åtgärderna ska genomföras under en treårsperiod och inom ramen för nämndens budget under denna period.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 21 november 2025
- Bilaga 1, Verksamhetsplan och budget 2026–2028 – för omsorgsnämnden inkl.,
 - Omsorgsnämndens uppföljningsplan 2026

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Verksamhetsplan och budget 2026–2028

Aktiverande styrdokument: Verksamhetsplan

Berörd verksamhet: Uppsala kommun

Beslutsfattare: Omsorgsnämnden

Beslutsdatum: 2025-12-08

Diarienummer: OSN-2025-00847

Dokumentansvarig: Förvaltningsdirektör

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Inledning	3
Nämndens uppdrag.....	3
Politisk plattform	3
Omvärld och förutsättningar.....	5
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget	11
Begrepp som används i verksamhetsplanen	11
Kommunfullmäktiges fokusmål.....	12
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	12
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	18
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.....	20
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	23
Budget 2026	27
Nämndens investeringar.....	28
Bilaga 1 Styrdokument	29
Bilaga 2 Uppföljningsplan	30
Bilaga 3 Nämndens indikatorer	31

Inledning

Nämndens uppdrag

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen (SoL) i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Omsorgsnämndens hälso- och sjukvårdsansvar avser personer som fyllt 17 år och inträder där vårdbehovet uppgår till mer än 14 dagar och om personen utifrån sina förutsättningar har svårigheter att ta sig till en mottagning. För insats av arbetsterapeut har nämnden ansvar från första dagen.

Politisk plattform

I Uppsala kommun ska alla människor kunna leva fria, oberoende liv. Omsorgsnämndens arbete utgår från alla människors lika värde och rätten att delta i samhällslivet på lika villkor. Funktionsrätt är i grund och botten en demokratifråga. Därför ska Uppsala vara en förebildskommun i funktionsrättspolitik, där individens behov och rättigheter står i centrum.

Delaktighet, självbestämmande och rättigheter

Målet är att personer med funktionsnedsättning ska leva med full delaktighet, inflytande och eget självbestämmande över sina liv. Det kräver en rättssäker myndighetsutövning, insatser som möter individens faktiska behov samt ett systematiskt arbetssätt där den enskilde är delaktig i både beslut och utförande. Oavsett om det gäller boende, sysselsättning, assistans, hälso- och sjukvård eller socialt stöd ska insatserna vara jämlika, tillgängliga och av god kvalitet.

LSS: högre ambitioner

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, är en rättighetslag som ska garantera att människor med omfattande funktionsnedsättningar ska ha möjlighet till självständighet, delaktighet och ett liv i värdighet. Dock sker en utveckling över hela landet där LSS steg för steg urholkas. I Uppsala kommun ska vi inte vara en del av det mönstret. Snarare ska vi bidra till att vända utvecklingen och säkerställa att varje Uppsalabo får det stöd man har laglig rätt till.

Ett av flera led i att stärka vårt arbete med LSS är genom att ta fram lokala riktlinjer för LSS-bedömningar. Dessa ska värna rättssäkerhet och likvärdighet samtidigt som vi säkerställer att Uppsala inte bidrar till en tillämpning som urholkar LSS.

Rätten till boende är en grundbult för ett självständigt liv. Vi ökar tempot på att få fram fler LSS-bostäder, så att beslut snabbare verkställs och fler kan flytta till eget boende. I det arbetet tar vi hjälp av de kommunala bostadsbolagen och fortsätter sätta press på att de ska leverera. Detta är och fortsätter att vara av högsta prioritet för nämnden.

Sysselsättning och fritid

Ofrivillig ensamhet är en av de största riskfaktorerna för ohälsa. Vi vill bygga verksamheter som aktivt motverkar ensamhet genom att förbättra utbudet av sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning till att omfatta en större bredd och bättre möta behoven och önskemål som uttrycks av målgruppen. Det ska finnas fler möjligheter för meningsfull fritid och en bredd av sociala aktiviteter inom och mellan verksamheter. Arbetet fortsätter med att bryta den digitala isoleringen genom att stötta personer med funktionsnedsättning att använda digital teknik i det dagliga livet.

Förebyggande stöd – nära, tidigt och samordnat

Förebyggande och hälsofrämjande insatser är avgörande för att stärka livskvalitet och minska behov av mer omfattande stöd. Den gemensamma omställningen till effektiv och nära vård med region Uppsala är en del av detta, och likaså den nya avdelningen som samlar öppna och tidiga insatser från 2025. Genom tidigt stöd, samordning och bred tillgänglighet skapar vi bättre förutsättningar för varje individ.

Starkt civilsamhälle och nära samverkan med regionen

Ett framgångsrikt funktionsrättsarbete kräver samarbete med civilsamhället och de organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga. Nämnden ska därför fördjupa dialog och partnerskap med föreningar, bland annat i form av ett IOP med Funktionsrätt som ska inledas under verksamhetsåret. Samverkan med Region Uppsala ska fortsätta utvecklas för ett samordnat stöd och en sammanhållen vård- och omsorgskedja.

Ansvar för kvalitet, trygghet och säkerhet

Alla som tar emot stöd från Uppsala kommun ska känna sig trygga – oavsett insats eller utförare. Det kräver fortsatt arbete med bakgrundskontroller vid rekrytering, närvarande ledarskap, tydligare synpunktshantering, förbättrad avvikelssamordning och kompetenshöjningar. Trygghet och säkerhet ska vara en grundläggande prioritet.

Kompetens och arbetsvillkor

God omsorg kräver stabila arbetsvillkor och kompetent personal. Vi vill fortsätta stärka grundkompetensen inom omsorgen, skapa förutsättningar för specialistkompetens och utveckla satsningen på stödpedagoger som varit viktig för kvalitet och kontinuitet.

Hållbar och ansvarsfull användning av resurser

Omsorgsnämnden ska alltid verka i enlighet med lagstiftning, styrdokument och konventioner. Ekonomiska resurser ska användas effektivt och hållbart, så att insatser av hög kvalitet kan ges till alla som behöver dem. Huvudregeln är att verksamheten ska bedrivas i egen regi, och endast i undantagsfall upplåtas till privata utförare när det kan motiveras av verksamhetsmässiga och ekonomiska skäl.

Uppsala ska vara en kommun där alla människor kan leva fria, trygga och självständiga liv. Med högre ambitioner i funktionsrättspolitiken, ett starkare LSS och fokus på kvalitet, delaktighet och rättssäkerhet tar vi sikte på att göra Uppsala till en

förebildskommun – en kommun där människor med funktionsnedsättning lever med frihet, trygghet och full delaktighet.

Omvärld och förutsättningar

Förändrad befolkningsstruktur

Förbättrade levnadsförhållanden och medicinsk behandling har resulterat i att livslängden i världen ökat kraftigt, vilket är positivt. Antalet äldre ökar både numerärt och i relation till antalet personer i yrkesverksam ålder. Inom de närmaste tio åren förväntas såväl antalet som andelen personer 80 år och äldre att öka kraftigt i Uppsala kommun, med motsvarande 35 procent. Detta kan jämföras med den förväntade befolkningsökningen för befolkningen som helhet under samma period, på knappt 9 procent.

Personer med intellektuella funktionsnedsättningar lever allt längre, vilket leder till nya utmaningar inom omsorgen. Det finns en brist på kunskap om hur man bäst stödjer äldre personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Det råder även brist på yrkesutbildad personal inom både äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning. För att förbättra stödet och kompetensförsörjningen är det viktigt att främja samverkan mellan kommun, region, universitet och intresseorganisationer. Genom att arbeta tillsammans kan aktörerna utveckla bättre metoder och utbildningar för att möta behoven hos den åldrande befolkningen med intellektuell funktionsnedsättning.

Inom bostad med särskild service i socialpsykiatrin finns en åldrande målgrupp med fysiska funktionsnedsättningar. Dagens boenden saknar idag god tillgänglighet för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Kommunen behöver säkerställa att det finns en balans mellan behov och utbud av anpassade bostäder för nämndens målgrupper, särskilt inom området bostad med särskild service och gruppboendestäder, där nämnden har ett underskott av lägenheter. Det finns därtill ett behov av att skapa en flexibel och dynamiskt bebyggd miljö samt bevaka och föra fram tillgänglighetsperspektivet i kommunens lokalförsörjning och planprocesser.

Social hållbarhet och god folkhälsa

För att lösa dagens och framtidens samhällsutmaningar och möta den demografiska utvecklingen finns även ett ökat behov av hälsofrämjande och förebyggande insatser.

De psykiatriska diagnoserna ökar, särskilt neuropsykiatriska diagnoser som ADHD och autism. Ökningen gäller främst lindrig till måttlig psykisk ohälsa och inte svåra psykiatriska tillstånd. Detta har lett till att det är allt fler som söker insatser från kommunen, som därför behöver ställa om till fler öppna insatser som innebär att den enskilde kan få hjälp snabbare. Omsorgsnämnden behöver därtill fortsätta arbeta med att förebygga och hantera en ökad psykisk ohälsa i samverkan med Region Uppsala och övriga sociala nämnder.

En ny socialtjänstlag trädde i kraft den 1 juli 2025. Det innebär bland annat att tidiga insatser kan ges utan behovsprövning och att fler öppna insatser möjliggörs. För att genomföra arbetet kommer socialtjänsten behöva utveckla nya arbetssätt och metoder. Nämnden behöver än mer än idag göra det känt för berörda kommuninvånare vilket stöd som erbjuds. Nämndens resurser i det förebyggande arbetet behöver därför prioritera det som ger störst genomslagskraft för

kommuninvånarnas folkhälsa. En omställning till fler öppna insatser kommer troligen att bidra till ökade kostnader för nämnden på kort sikt. Genom att använda hälsoekonomiska beräkningar kan man säkerställa att resurserna används så att största möjliga nytta ges både för individen och kommunen.

En del av det förebyggande arbetet är att arbeta med planering utifrån helhetssyn. Planeringen ska anpassas efter förhållanden och samhällsförändringar. Planeringen behöver i vissa delar ske över förvaltningsgränserna inom kommunen men även med huvudmän utanför kommunen, exempelvis Region Uppsala, för att resultera i det bästa stödet. Socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig, det handlar om att göra det enkelt för människor att komma i kontakt med socialtjänsten och förstå vilken hjälp som finns. Socialtjänsten behöver vara synlig, utåtriktad och anpassad efter individens behov – både vid fysiska möten och digitalt.

All verksamhet ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Nämnden behöver därför hitta metoder för att följa upp verksamheterna för att säkerställa att brukarna erbjuds rätt insatser. I socialtjänstlagen ställs krav på att verksamheten ska utvecklas och kvalitetssäkras. Den nya lagen tydliggör än mer att kvaliteten ska följas upp fortlöpande.

En omställning till fler öppna insatser kommer troligen att bidra till ökade kostnader för nämnden på kort sikt. Potential finns dock för samhällsekonomiska vinster som en följd av detta på längre sikt.

Hälso- och sjukvård

Den kommunala hälso- och sjukvården kommer att behöva genomgå viss utveckling utifrån kommande lagändringar. I propositionen Nästa steg för en god och nära vård (prop 2025/26:19) föreslår regeringen ändringar i bland annat hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och patientlagen (2024:821) som kommer att påverka kommunen och den kommunala hälso- och sjukvården. Lagändringarna innehåller både förtydliganden och nya krav, ändringarna föreslås att träda i kraft 1 juli 2026.

Det föreslås ett förtydligande kring samverkan mellan region och kommun avseende planering och utveckling av hälso- och sjukvården, detta för att vården ska upplevas som sömlös för patienten och att inga vårdbehov ska falla mellan stolarna. Samverkan behöver göras med de gemensamma invånarnas behov som utgångspunkt och med beaktande av respektive huvudmans ansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen samt olika lokala överenskommelser.

Ändringarna innebär också att informationskravet i förhållande till patienterna stärks. För de patienter som får kommunal hälso- och sjukvård ska kommunen utse en fast vårdkontakt om en patient begär det. Regionen ska utse en fast läkarkontakt till en person som får kommunal hälso- och sjukvård. Patienten ska få information om vem som är fast vårdkontakt och fast läkarkontakt samt hur patienten kan komma i kontakt med sin fasta vårdkontakt, sin fasta läkarkontakt och sina vårdenheter.

Det ska förtydligas i hälso- och sjukvårdslagen att kommuner inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt ska tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose både fysiska och psykiska vanligt förekommande vårdbehov.

Kommunen ska även vid behov erbjuda medicinsk bedömning av sjuksköterska oavsett tid på dygnet, där även regionen föreslås att vid behov erbjuda medicinsk bedömning av läkare till personer som har kommunal hälso- och sjukvård.

Det införs också ett lagkrav på att det inom kommunen ska finnas en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR), som är utbildad fysioterapeut eller arbetsterapeut. Dock har nämnden haft MAR under en längre tid.

Regeringen bedömer att förslagen ska bidra till en stärkt medicinsk kompetens i kommunerna och ett mer jämlikt omhändertagande i hälso- och sjukvården. Förslagen bedöms även kunna bidra till ett stärkt förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Jämlikhet och jämställdhet

Det finns stora skillnader i hälsa och tillgänglighet både i riket, mellan könen och bland boende i områden med olika socioekonomiska förutsättningar. Kvinnor med sämre ekonomi bor oftare i socioekonomiskt mer utsatta områden. Även i Uppsala finns en betydande socioekonomisk boendesegregation. Traditionella könsroller kan även påverka äldre människors möjligheter till socialt deltagande och vård och omsorg.

Kvinnor och män ska ha samma möjlighet att forma samhället och sina egna liv. I detta innefattas samma rätt och möjlighet till hälsa och kroppslig integritet. Kommunens resurser ska därför fördelas på jämlikt och jämställt sätt. Det innebär att socialtjänsten ska säkerställa jämlika villkor mellan individer och grupper inom samhället, inklusive jämställdhet mellan könen.

Det finns stora skillnader i rapporterad hälsa mellan de delar av befolkningen som har en funktionsnedsättning jämfört med de som inte har det. Personer med funktionsnedsättning skattar sin fysiska och psykiska hälsa som betydligt sämre. Skillnader och jämställdhetsproblem som finns mellan flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning har inte systematiskt belysts, beskrivits och dokumenterats och det saknas fortfarande kunskap och statistik om hur dessa skillnader ser ut.

Att medvetandegöra situationen för personer med funktionsnedsättning i syfte att uppnå förändrade attityder i samhället och skapa förutsättningar för att förebygga funktionshinder innefattar att bekämpa stereotypa uppfattningar och fördomar.

Kompetensförsörjning och förändrade kompetensbehov

Den demografiska utvecklingen gör att behoven av personal ökar. Arbetskraften ökar långsamt och konkurrensen om personal inom vården och omsorgen är stor. Kompetensutmaningen kommer inte att lösas enbart genom att rekrytera fler medarbetare. Det är viktigt att den kompetens som finns i organisationen används och utvecklas utifrån verksamhetens behov.

Införande av digitala stöd och trygghetsskapande teknik kan avlasta och även innebära förändrade arbetssätt. Kompetensutveckling behövs så att medarbetare, förutom att ha kunskap om olika diagnoser och hälsotillstånd, även kan förstå, hantera och kunna använda den trygghetsskapande tekniken i arbetet.

Kommunen behöver arbeta på alla fronter för att säkerställa kompetensförsörjningen för yrkesgruppen chefer. Det handlar dels om att möjliggöra chefskarriär inom den egna organisationen och få chefstalanger att vilja och kunna växa i rollen. Dessutom behövs insatser för att säkerställa att kommunen kan behålla chefer i högre utsträckning. Inom omsorgsnämndens verksamheter pågår ett omfattande arbete inom dessa områden, som också visat på positiva effekter. Detta arbete behöver fortsätta för att säkerställa kompetensförsörjningen även framöver.

En utmaning är den ökande välfärdsbrottsligheten och där har kommunstyrelsen fattat beslut om att alla som anställs inom vård- och omsorgsförvaltningen ska visa ett utdrag ur polisens belastningsregister innan anställning. Utbildning av chefer och medarbetare i välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan pågår.

För att kunna säkerställa att anställda har tillräckliga språkkunskaper och språkförståelse i svenska för att kommunicera och dokumentera finns det utbildade språkbud inom nämndens ansvarsområde med uppdraget att utveckla yrkesspråket hos anställda, studerande och praktikanter.

De språkproblem som förekommer i verksamheten kan få negativa konsekvenser för våra brukares trygghet och säkerhet samt medarbetarnas arbetsmiljö. Ett språkkrav föreslås införas i Socialtjänstlagen, för att uppnå språkkravet och språkutveckling föreslås ett antal åtgärder som syftar till att bidra till en förbättrad, god och enhetlig språknivå. Förslaget om språkkrav bygger på en utredning (SOU 2024:78) som lyfter fram behovet av systematiskt arbete med språkutveckling på arbetsplatser inom äldreomsorgen. Det betonas att språkkunskaper är avgörande för både säkerhet, arbetsmiljö och kvalitet i omsorgen. Lagförslaget förväntas att träda i kraft den 1 juli 2026 för äldreomsorgen. Beredskap behöver dock finnas för att även möta upp mot lagstiftningens intentioner gentemot omsorgsnämndens målgrupper.

Digital transformation för omsorgsnämndens brukare

Digital transformation och innovativa lösningar kan ge stora möjligheter till självständighet, delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning. Införande av välfärdsteknik och trygghetsskapande teknik innebär att arbetet blir mer resurseffektivt och kan bidra till att öka tryggheten hos brukarna genom mer förutsägbarhet och tydlig information. Tekniken bidrar även till utvecklingen av de vård- och omsorgsinsatser som erbjuds. Vid införande av välfärdsteknik och trygghetsskapande teknik ska hänsyn tas till brukares behov, funktionsförmåga, önskemål och personliga integritet.

Främjandet av nya och befintliga innovativa tekniska lösningar kan öka personers oberoende och mobilitet samt motverka det digitala utanförskapet för personer med funktionsnedsättning. Ett ökat användande av digitala tjänster kan bidra till att bland annat motverka ofrivillig ensamhet och isolering. Personer med funktionsnedsättning kan dock vara mer sårbara för bedrägeri som är kopplat till digital teknik. Det är därför viktigt att vara medveten om dessa risker för att skydda dessa personer. Det är även viktigt att utbilda målgruppen om bedrägerier för att de ska kunna använda tekniken på ett tryggt och säkert sätt.

Digital transformation för omsorgsnämndens medarbetare

Det är viktigt att upprätthålla arbetet med utveckling och samordning av verksamhetssystem och processer för att säkerställa en god och säker vård och omsorg. För att minska administrationen behöver nya digitala lösningar för en säkrare, effektivare och förenklad handläggning finnas på plats.

Det behöver skapas förutsättningar för förändrade och mer effektiva arbetssätt genom införande av välfärdsteknik, trygghetsskapande teknik och digitalisering av tjänster. Medarbetare ska ha en grundläggande förståelse för digitaliseringens påverkan och en tillräcklig färdighet i att använda digitala verktyg samt en vilja för att kunna ta till sig nya arbetssätt i det egna arbetet. Det är viktigt att satsa på kompetenshöjande insatser för medarbetarna och en aktiv omvärldsbevakning för att upprätthålla den digitala

kompetensen. I digitaliseringsarbetet behöver säkerhetsaspekter som informationssäkerhet hanteras för att förhindra att känslig information hamnar i fel händer.

Det är viktigt att genomföra den digitala transformationen på rätt sätt, med noggrann planering, genomförande av riskanalyser, övervägande av nytta och effekt samt förståelse för komplexiteten i förändringsprocessen. På så sätt kan en framgångsrik digital transformation för organisationen genomföras.

Förändrat klimat och säkerhetspolitiskt omvärldsläge

I ett snabbt förändrat säkerhetspolitiskt läge behöver nämnden utveckla strukturen rörande kris- och krigsberedskap för hantering av framtida kriser, exempelvis flyktingströmmar, krig och andra allvarliga händelser. Detta innefattar även strukturen för att hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat för nämndens målgrupper, inte minst höga temperaturer. Nämnden kan utifrån detta att komma att få ökade kostnader för ett intensifierat krisberedskaps- och klimatanpassningsarbete.

Nämndens målgrupp påverkas också av klimatförändringar, bland annat höga temperaturer. Detta ställer högre krav vid nybyggnation, men även befintliga byggnader kan behöva åtgärdas och anpassas för att möjliggöra att fysiskt och psykiskt sköra personer ska kunna klara sig under värmeböljor. Nämnden behöver samverka med andra nämnder inom kommunen i frågor som gäller enskildas beredskap och förmåga att hantera olika typer av kriser. Särskilt i frågor som rör nämndens målgrupp och vad som är den enskildes ansvar och vad som är en kommunal uppgift.

Fler värmeböljor är något som förväntas kunna drabba nämndens målgrupper hårdare än befolkningen i sin helhet. Särskilda riskgrupper är fysiskt och/eller psykiskt sköra samt ensamboende personer i såväl ordinärt boende som i särskilda boendeformer. Detta ställer högre krav vid nybyggnation, men även befintliga byggnader kan behöva åtgärdas och anpassas för att säkerställa att personer i olika former av utsatthet kan klara sig under värmeböljor.

Omsorgsnämndens insatser för att bidra till klimatomställningen och minska utsläppen behöver fokuseras till de områden där nämnden har möjlighet att göra störst skillnad. Detta inkluderar exempelvis fossilfria och energieffektiva transportlösningar inom nämndens verksamheter.

Välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan

En ökad grad av brottslighet i samhället riskerar att medföra en högre grad av otrygghet, inte minst bland särskilt utsatta grupper, såsom personer med funktionsnedsättning. I syfte att öka tryggheten samverkar kommunen med bland annat Polismyndigheten och andra berörda aktörer.

Även otillåten påverkan riktas mot nämndens verksamheter, särskilt inom kommunens myndighetsutövning. Detta kan ta sig i uttryck som såväl mer implicita påverkansförsök som desinformationskampanjer samt direkta hot gentemot enskilda medarbetare. Sammantaget riskerar detta att medföra en ökad otrygghet för enskilda medarbetare, såväl i sin yrkesroll som privat.

Ökningen av organiserad välfärdsbrottslighet och bedrägeri inom omsorgen försvårar arbetet med att hjälpa personer som har ett omsorgsbehov. Välfärdsbrottsligheten omfattar stora belopp och utöver den ekonomiska skadan kan denna brottslighet även medföra ett minskat förtroende för samhället och nämndens medarbetare.

Omsorgsnämnden kommer att behöva fortsätta att prioritera systematiska och samordnade insatser för att motverka välfärdsbrottsligheten. Detta sker genom kontroll och uppföljning på såväl myndighetsnivå som avtalsnivå, samt genom uppföljning och kontroll av de ideella aktörer som uppbär ekonomiskt stöd från nämnden.

Beredskap

Sveriges struktur för krisberedskap inom totalförsvaret vilar på tre grundprinciper: ansvarsprincipen, närhetsprincipen och likhetsprincipen. Dessa principer gäller även för hela civilförsvaret, inklusive verksamheter inom omsorgsnämndens ansvarsområde. Behovet av ett systematiskt beredskapsarbete ökar i en föränderlig omvärld. Inom Uppsala kommun sker löpande arbete för att säkerställa en fungerande funktionshinderomsorg – under normala förhållanden såväl som vid samhällsstörning, kris, eller höjd beredskap.

Systematiskt arbete med kontinuitetshantering pågår kontinuerligt. Förvaltningen identifierar löpande vilka kritiska beroenden som föreligger, för att kunna upprätthålla verksamheten även vid störningar, kris eller krig. Samverkan sker inom Uppsala kommun, för att exempelvis säkerställa reservkraft samt matleveranser till brukare vid händelse av kris.

Arbetet behöver fortsätta med att stärka den övergripande förmågan till robusthet och uthållighet inom hela omsorgsnämndens verksamhetsområde. Detta innebär att beredskapsfrågorna integreras ytterligare i den ordinarie styrningen, att roller och ansvar tydliggörs på alla nivåer, samt att det skapas en långsiktig struktur för kapacitetsutveckling. Samverkan med andra förvaltningar och externa aktörer behöver utvecklas ytterligare, för att säkerställa en gemensam lägesbild och samordnade insatser i händelse av störning. I förlängningen krävs också ett fortsatt strategiskt fokus på resiliens, både i form av kapacitet att hantera kriser och förmåga att anpassa verksamheten inför framtida utmaningar.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Nämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2026–2028.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Fokusmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar fokusmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med grunduppdrag, nämndmål, strategier, åtgärder och indikatorer.
Uppdrag	Uppdrag som ges till nämnden genom kommunfullmäktiges Mål och budget eller genom beslut som fattas under året av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen. Till uppdrag från Mål och budget tar nämnden fram åtgärder och vid behov strategier för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen.
Grunduppdrag	Nämndens grunduppdrag enligt reglementet. Utvecklingen av grunduppdraget beskrivs med nämndmål med åtgärder och/eller indikatorer.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måloppfyllelse konkretisera fokusmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Under fokusmål 1 finns ett kommungemensamt obligatoriskt nämndmål inom arbetsmiljö.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda verksamhetsformerna.
Klimatbudget	Klimatbudgeten är ett verktyg för att underlätta och påskynda omställningen så att kommunens klimatmål kan nås. Den innehåller prioriterade åtgärder för planperioden inom de områden som står för majoriteten av utsläppen inom Uppsala kommun.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2026–2028 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina nämndmål och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden gäller båda verksamhetsformerna eller enbart den ena eller andra.
Klimatåtgärd	Åtgärder inom klimatbudgeten, som tillsammans syftar till att kommunens klimatmål ska kunna nås.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (till exempel program eller handlingsplan).
Indikator	Indikatorer mäter trender, resultat och önskade effekter i när- och omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. De ska kunna jämföras över tid och där det är möjligt med andra organisationer och kommuner. De kan användas i styrningen genom att sätta ett målvärde för respektive indikator för planperioden.

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att minska den administrativa belastningen, öka takten i digitaliseringen och skapa förutsättningar för ett mer effektivt resursutnyttjande.

Tabell 1. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att minska den administrativa belastningen, öka takten i digitaliseringen och skapa förutsättningar för ett mer effektivt resursutnyttjande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Löpande ompröva förvaltningens processer för att säkerställa effektivt resursutnyttjande och innovativa lösningar.		Mer tid och resurser för nämndens kärnverksamheter.
Öka användningen av digital välfärdsteknik i nämndens verksamheter, exempelvis genom automatisering, läkemedelsrobotar, digital tillsyn, handläggarstöd, AI och e-tjänster.	Policy för digital transformation	Mer effektivt resursutnyttjande som frigör tid för brukarna vård- och omsorgsinsatser. Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland nämndens brukare. Ökat användande av digitala tjänster bland nämndens brukare.

Uppdrag 2. Fortsätta arbetet med att säkerställa en hållbar och robust bemanning (KS, UBN, OSN, ÄLN, SCN, KTN och AMN).

Tabell 2. Nämndens åtgärder till Uppdrag 2. Fortsätta arbetet med att säkerställa en hållbar och robust bemanning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Erbjuda trygga och konkurrenskraftiga anställningsvillkor, exempelvis genom utvecklingsmöjligheter för medarbetarna.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.
Öka antalet tillsvidareanställda och minska antalet timanställda i enlighet med beslutad plan.		Ökat antal tillsvidareanställda och minskat antal visstidsanställda. Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.

Uppdrag 3. Säkerställa tillräckliga kunskaper i det svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg samt service (ÄLN, OSN, AMN, UBN och KS).

Tabell 3. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Säkerställa tillräckliga kunskaper i det svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg samt service.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Arbeta aktivt för språkutvecklande arbetsplatser i samverkan med berörda nämnder, exempelvis genom språkbud, utbildning för språkstödjare och handledare, för att stärka kunskaper i svenska språket.		Trygg och säker vård och omsorg. Snabbare integrering och högre grad av anställningsbarhet för medarbetare med annat modersmål än svenska.
Följa nya lagkrav avseende språkrav i socialtjänstlagen.		Medarbetare uppnår nivå B2 i svenska enligt GERS och blir självständiga språkanvändare.
Ställa krav på goda språkkunskaper i svenska som kompetens vid rekrytering.		Trygg och säker vård och omsorg.
Införa språktester som en metod inom de verksamheter som det bedöms finnas behov.		Trygg och säker vård och omsorg. Medarbetare blir självständiga språkanvändare.

Uppdrag 6. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser (OSN, ÄLN, KTN, IFN, SCN, UBN, AMN och PBN).

Tabell 4. Nämndens åtgärder till Uppdrag 6. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsatt samverka med berörda nämnder för att tillsammans stärka kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser och en effektiv och nära vård 2030.		Effektiv och nära vård 2030.
Utveckla arbetet med hälsoekonomiska beräkningar.		Långsiktigt öka den sociala och ekonomiska hållbarheten i den kommunala verksamheten.
Utöka stödet som ges till anhöriga.		Ökad trygghet hos brukare och deras anhöriga.

Uppdrag 7. Skärpa de trygghetsskapande åtgärderna inom kommunens vård- och omsorgsverksamhet (ÄLN och OSN).

Tabell 5. Nämndens åtgärder till Uppdrag 7. Skärpa de trygghetsskapande åtgärderna inom kommunens vård- och omsorgsverksamhet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsatt arbete med att införa trygghetsskapande teknik såsom exempelvis digital nattillsyn och läkemedelsautomater.		Ökad trygghet hos brukare och deras anhöriga.
Införa trygghetsskapande teknik som ger brukarna möjlighet att kunna se vem som kommer för att utföra insatsen i hemmet.		Ökad trygghet hos brukare och deras anhöriga.
Fortsatt implementera arbetet med psykologisk trygghet, utifrån beslutad strategi.		Ökad psykologisk trygghet.
Säkerställ att samtliga brukare har aktuella genomförandeplaner och att dessa efterlevs.		Brukare får sina behov tillgodosedda.

Uppdrag 8. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja fysisk, social och digital inkludering (ÄLN, OSN, KTN, IFN och GSN).

Tabell 6. Nämndens åtgärder till Uppdrag 8. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja fysisk, social och digital inkludering.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom ramen för nämndens öppna insatser och biståndsbedömda insatser stärka den äldres egenmakt och motverka ofrivillig ensamhet och isolering.	Program för äldrevänlig kommun och tillhörande handlingsplan	Stärkt egenmakt, minskad isolering och ökad inkludering bland äldre personer med funktionsnedsättning.
	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och tillhörande handlingsplan	Ökad digital och social inkludering bland kommunens äldre. Stärkt integritet, egenmakt och delaktighet bland kommunens äldre.
Genomföra en behovsbedömning av digitala metoder och digital teknik utifrån brukares behov som komplement till nuvarande handlingsplan.		Stärkt egenmakt, minskad isolering och ökad inkludering bland äldre personer med funktionsnedsättning.

Uppdrag 9. Öka byggandet av vård- och omsorgsboenden och LSS-bostäder för att säkerställa tillgång till anpassade bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning (KS, UHEM, SFAB, PBN, ÄLN och OSN).

Tabell 7. Nämndens åtgärder till Uppdrag 9. Öka byggandet av vård- och omsorgsboenden och LSS-bostäder för att säkerställa tillgång till anpassade bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom ramen för bostads- och lokalförsörjningsprocessen och andra aktuella forum tydliggöra när, var och i vilken omfattning LSS-bostäder behöver tillskapas.		Förbättrade förutsättningar för långsiktig balans mellan behov och utbud av LSS- bostäder och verksamhetslokaler.
Utveckla den strategiska planeringen inom bostads- och lokalförsörjningen gentemot nämndens målgrupper, exempelvis genom målgruppsanalyser.		Förbättrade förutsättningar för långsiktig balans mellan behov och utbud av LSS- bostäder och verksamhetslokaler.
		Överensstämmelse mellan bostädernas innehåll och målgruppernas aktuella behov.

Uppdrag 10. Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokalerna för andra verksamheter när de inte nyttjas (KS, UBN, IFN, KTN, ÄLN, OSN, AMN, SFAB, UKAF och UHEM).

Tabell 8. Nämndens åtgärder till Uppdrag 10. Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokalerna för andra verksamheter när de inte nyttjas.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder och bolag öka samutnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar.	Policy för samverkan med aktörer i civilsamhället Riktlinje för bidrag till aktörer i civilsamhället och fria kulturlivet	En mer effektiv användning av kommunens lokaler och anläggningar.

Uppdrag 11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun (KS, VLN, ÄLN, OSN, UBN, AMN, KTN, GSN, IFN, ÖFN, UKAF, SFAB och UKK).

Tabell 9. Nämndens åtgärder till Uppdrag 11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen identifiera och genomföra insatser för att öka valdeltagandet.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun	Ökat valdeltagande bland nämndens målgrupper, i synnerhet hos personer med biståndsbedömda insatser.

Nämndens grunduppdrag

Omsorgsnämndens grunduppdrag beskrivs i kommunens reglemente. Att grunduppdraget utförs enligt lagstiftningens intentioner och säkrar en god och trygg vård och omsorg är en förutsättning för att fokusmålet, Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden, ska kunna uppnås. Nämndens arbete och insatser för personer med funktionsnedsättning ska möjliggöra goda levnadsvillkor och stärka individens oberoende, inflytande och delaktighet.

Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Väl fungerande systematik, rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare skapar förutsättningar för kommunen som arbetsgivare att säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare har därtill ett individuellt ansvar att aktivt bidra till en god arbetsmiljö.

Samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten samt säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt.

Som arbetsgivarnämnd har kommunstyrelsen en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö och följer därför upp hur nämnderna tillämpar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom kommer kommunstyrelsen under planperioden särskilt följa upp och analysera de arbetsmiljörelaterade nyckeltalen hållbart medarbetarengagemang, sjukfrånvaro och upprepad kortidssjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador på kommunövergripande nivå.

Tabell 10. Nämndens åtgärder till Nämndmål N1.1. Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Arbeta för en ökad frisknärvaro och minska sjukfrånvaron.		Hållbara arbetsvillkor för nämndens medarbetare. En attraktiv arbetsgivare.

Indikatorer

Tabell 11. Nämndens indikatorer till fokusmål 1 Mål och budget]

Målsättning	Indikator	2024	2025	Jämförelse- värde	Nr MoB	Källa
2026 70 2028 74	Kvalitetsindex LSS boende och daglig verksamhet (skala 0–100)	68	-	59 (R12)	5 15 (nedbruten på nämndnivå)	KoladaID U28408
	Kvinnor	-	-	-		
	Män	-	-	-		
	Andel synpunkter som hanterats (mottagen, bedömd, återkopplad och avslutad) inom tidsfrist	-	-	-	7 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
	Kvinnor	-	-	-		
	Män	-	-	-		
2026 81 2028 83 (målsättning för kommunen som helhet)	Medarbetarengagemang (HME) totalt nämndens medarbetare – Totalindex (skala 0–100)	-	-	79 (R12)	8 (nedbruten på nämndnivå)	KoladaID U00200
	Kvinnor	-	-	-		
	Män	-	-	-		
6 % sjukfrånvaro totalt bland nämndens medarbetare	Sjukfrånvaro totalt bland nämndens medarbetare % jan-okt	8,27	-	-	9 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
	Kvinnor	9,24	-	-		
	Män	6,16	-	-		
	Korttidsfrånvaro bland nämndens medarbetare % jan-okt	3,62	-	-	9 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
	Kvinnor	3,75	-	-		
	Män	3,34	-	-		
	Långtidsfrånvaro bland nämndens medarbetare % jan-okt	4,65	-	-	9 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
	Kvinnor	5,49	-	-		
	Män	2,82	-	-		

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker service och myndighetsutövning med hög kvalitet.

Tabell 12. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta ha löpande dialog och samverkan med nämndens externa leverantörer.	Näringslivsprogram och tillhörande handlingsplan	Stärkt attraktivitet hos nämnden som samverkanspart gentemot externa leverantörer. Högre grad av tillit och gott samarbetsklimat mellan parterna.

Uppdrag 14. Öka andelen Uppsalabor som är självförsörjande (AMN, KS, OSN, UBN, GSN, IFN, KTN, MHN, PBN, RÄN, SCN, ÄLN, ÖFN, UKAF, SFAB, UPAB, UVA, UHEM, UKK och UST).

Tabell 13. Nämndens åtgärder till uppdrag 14. Öka andelen Uppsalabor som är självförsörjande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med övriga berörda nämnder stärka möjligheterna till arbete och självförsörjning inom nämndens målgrupper inom ramen för Arbete till alla.		Ökad självförsörjningsgrad inom nämndens målgrupper.
Stärka möjligheterna till sysselsättning för brukare inom socialpsykiatri.		Ökad sysselsättningsgrad inom socialpsykiatri.

Uppdrag 15. Utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar (UBN, KS, AMN, OSN, ÄLN och KTN).

Tabell 14. Nämndens åtgärder till uppdrag 15. Utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med andra berörda nämnder (bl.a. utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden) utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar exempelvis genom informationsinsatser och deltagande vid yrkesmässor.		Stärkta förutsättningar för att nämnden på längre sikt ska kunna rekrytera kompetent personal och klara kompetensförsörjningen.

Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som nationell och internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Tabell 15. Nämndens åtgärder till Uppdrag 16. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att utveckla samverkan med brukare, civilsamhället och övriga berörda parter genom kontinuerlig dialog, uppföljning och omvärldsbevakning.	Policy för samverkan med aktörer i civilsamhället Riktlinje för bidrag till aktörer i civilsamhället och fria kulturlivet	Stärkt delaktighet, egenmakt och inflytande för parterna.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Uppdrag 26. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, MHN, OSN, PBN, RÄN, SCN, UBN, ÄLN, UKAF, SFAB, UPAB, UVA och UHEM).

Tabell 17. Nämndens åtgärder till uppdrag 26. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom ramen för nämndens kontinuitetsplanering och krisberedskap säkerställa förebyggande hantering av konsekvenser av ett förändrat klimat, i form av exempelvis extremväder.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Högre grad av beredskap för de konsekvenser som klimatförändringarna kan innebära för nämndens målgrupper.

Klimatbudget – Transport

Tabell 18. Nämndens klimatåtgärder inom området transport.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
1.07 Utveckla insatser för att främja anställdas hållbara resande i tjänsten samt till och från arbetet.		Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.
1.22 Minska energianvändningen och fasa ut fossila bränslen för transporter inom vård och omsorg.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Fossilbränslefrihet inom nämndens verksamheter inklusive externa leverantörer. Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.

Klimatbudget – Energi

Tabell 19 Nämndens klimatåtgärder inom området energi.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
2.04 Minska mängden fossil plast som går till energiåtervinning (förbränning) genom att: - arbeta förebyggande för att minska plastanvändningen. - ställa krav på återvunnen, biobaserad och återvinningsbar plast vid inköp. - säkerställa utvecklad och korrekt sortering i den egna verksamheten.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Minskad användning av plastprodukter gjord av fossil råvara inom nämndens verksamheter inklusive externa leverantörer.
2.05 Arbeta för att minska energianvändningen i fastigheter och verksamheter genom förändringar i teknik och beteende. Säkerställ att berörd personal har kunskap om energibesparingsåtgärder i sin verksamhet genom att ta fram relevanta energisparutbildningar.		Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.
2.08 Minska användningen av vatten och särskilt tappvarmvatten i kommunens fastigheter och verksamheter.		Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.

Klimatbudget – Konsumtion

Tabell 20 Nämndens klimatåtgärder inom området konsumtion.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
5.01 Utveckla och skärp kommunens arbete med att ställa krav på minskad klimatpåverkan från livsmedel och måltider i upphandlingar av externa leverantörer.	Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan	Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.
5.04 Utveckla och implementera arbetssätt för att öka det interna återbruket inom kommunens verksamheter.		Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.

Klimatbudget – Övriga områden

Tabell 21 Nämndens klimatåtgärder inom övriga områden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
6.05 Stärka invånarnas möjligheter att engagera sig för klimatomställningen, genom kommunikation, kunskapsspridning och dialog.		Ökad takt i nämndens klimatomställning till 2030.

Nämndens grunduppdrag

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Nämndens grunduppdrag måste kunna fungera även i tider av kris, såsom extrema väderhändelser som värmeböljor och översvämningar till följd av ett förändrat klimat. Inom ramen för fokusmålet arbetar därför nämnden med att klimatanpassa sina verksamheter för att säkerställa liv och hälsa för nämndens brukare i tider av kris. Inom ramen för sitt grunduppdrag ska omsorgsnämnden även bidra till att kommunen når målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030. Nämnden arbetar med att identifiera och genomföra effektiva åtgärder som kan ge så stort genomslag som möjligt, såväl inom nämndens egna verksamheter som upphandlad verksamhet. Nyckelområden som identifierats att arbeta med inkluderar fossilbränslefrihet i transporter, minskad klimatpåverkan av livsmedel samt minskad förbrukning av fossila plastprodukter.

Indikatorer

Tabell 22. Nämndens indikatorer till klimatbudgeten

Målsättning	Indikator	2024	2025	Jämförelse- värde	Nr MoB	Källa
100 %	Andel % använd förnybar energi vid transporter inom nämndens egna verksamheter (jan-nov)	90	-	-	18 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
	Andel % använd förnybar energi vid transporter inom nämndens externa verksamheter	-	-	-	17 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
<1,25 senast 2030	Klimatpåverkan av inköpta livsmedel, CO2ekvivalenter per kilo inköpt livsmedel	1,47	-	-	18 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
75 % senast 2030	Andel % ekologisk mat i nämndens egna verksamheter	45			18 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
	Andel % ekologisk mat i nämndens externa verksamheter	-	-	-	17 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning
100 % senast 2030	Andel inköp av engångsplast i nämndens verksamheter som består av återvunnen eller förnybar plast	11	-	-	18 (nedbruten på nämndnivå)	Egen uppföljning

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Uppdrag 30. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, MHN, OSN, PBN, RÄN, SCN, UBN, ÄLN, UKAF, SFAB, UPAB, UVA, UHEM, UKK, UST och DUAB).

Tabell 23 Nämndens åtgärder till uppdrag 30. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärka funktionsrättsperspektivet i det brottsförebyggande arbete i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete Samverkansöverenskommelse med polisen med tillhörande åtgärdsplan	Ökad trygghet och säkerhet för personer med funktionsnedsättning.

Uppdrag 31. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av välfärdsbrott och arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Tabell 24. Nämndens åtgärder till uppdrag 31. Förhindra att välfärden missbrukas genom att motverka alla former av välfärdsbrott och arbetslivskriminalitet i kommunens verksamheter och hos de leverantörer som anlitas av kommunen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverka för att motverka välfärdsbrott och upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning, exempelvis genom stickprovskontroller och andra uppföljningsinsatser.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Ökad rättssäkerhet och avtalstrohet. Minskad risk för skada för brukaren, samt för ekonomisk skada och förtroendeskada för nämnden. Ökad kvalitet för brukarna.
Införa kunskapshöjande utbildning riktad till de anställda i linje med de åtgärder som kommunstyrelsen beslutat om inom ramen för handlingsplan mot välfärdsbrott.	Handlingsplan mot välfärdsbrott	Minskad risk för skada för brukaren, samt för ekonomisk skada och förtroendeskada för nämnden.

Uppdrag 32. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, OSN, PBN, SCN, UBN, ÄLN, UHEM, SFAB, UKAF, UST och UBAB).

Tabell 25. Nämndens åtgärder till uppdrag 32. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samverka för att främja jämlika livsvillkor samt förebygga och bryta segregation utifrån ett funktionsrättsperspektiv/äldreperspektiv.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun	Ökad trygghet och säkerhet.

Uppdrag 37. Införa likvärdiga modeller för hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet.

Tabell 26. Nämndens åtgärder till uppdrag 37. Införa likvärdiga modeller för hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder och bolag införa modell för tillhandahållande och finansiering av lokaler för olika delar av föreningslivet.		Ökad tillgång till lokaler för föreningar som vänder sig till nämndens målgrupper. Högre grad av likvärdighet i föreningars tillgång till lokaler som tillhandahålls/finansieras av nämnden.

Uppdrag 39. Förbättra styrning och kontroll av bidrag till föreningar och det fria kulturlivet (KS, KTN, AMN, IFN, SCN, ÄLN och OSN).

Tabell 273. Nämndens åtgärder till uppdrag 39. Förbättra styrning och kontroll av bidrag till föreningar och det fria kulturlivet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Förebygga felaktigheter och motverka brottslighet i samband med utbetalning av föreningsbidrag och annan ekonomisk ersättning till civilsamhället, genom att säkerställa ändamålsenliga rutiner och former för samverkan samt genom att genomföra tillräcklig uppföljning och kontroll.	Handlingsplan mot välfärdsbrott Policy för samverkan med aktörer i civilsamhället Riktlinje för bidrag till aktörer i civilsamhället och fria kulturlivet	Minskad risk för brottslighet och felaktiga utbetalningar. Minskad risk för förtroendeskada för nämnden.

Uppdrag 40. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och social gemenskap.

Tabell 28. Nämndens åtgärder till uppdrag 40. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och social gemenskap.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom ramen för öppna insatser och i samverkan med civilsamhället och övriga sociala nämnder förebygga och motverka psykisk ohälsa bland äldre/personer med funktionsnedsättning, genom att arbeta med att förebygga exempelvis ofrivillig ensamhet, missbruk, våld, och suicid.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och tillhörande handlingsplan Vägledning för suicidpreventivt arbete	Stärkt folkhälsa och minskad ofrivillig ensamhet och isolering bland nämndens målgrupper. Ökad psykisk hälsa. Minskar och skjuter upp behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser.
Stärka samverkan med berörda nämnder och Region Uppsala för att förebygga och motverka samsjuklighet.		Stärkt folkhälsa för målgruppen.
Säkerställa att medarbetare har kompetens för att slussa patienter/brukare vidare till rätt instans inom Region Uppsala.		Ökad kompetens om psykisk hälsa och samsjuklighet bland medarbetare. Trygg och säker vård och omsorg.
Erbjuda träningsmöjligheter för brukare inom socialpsykiatri, exempelvis i form av gym.		Goda levnadsvanor för målgruppen.
Erbjuda meningsfull fritid för brukare inom LSS för ökade möjligheter till full delaktighet.	Program och handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Ökade möjligheter för en meningsfull fritid för målgruppen.
Utreda behov av fontänhus.		Ökade kunskaper om målgruppens behov.
Inom ramen för öppna insatser och i samverkan med civilsamhället och övriga sociala nämnder synliggöra kulturaktiviteter för nämndens målgrupper för att främja psykiska hälsa och social gemenskap.		Stärkt folkhälsa och minskad ofrivillig ensamhet och isolering bland nämndens målgrupper. Ökad psykisk hälsa.

Uppdrag 42. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Tabell 29. Nämndens åtgärder till uppdrag 42. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla arbetet med kris- och krigsberedskap för stärkt motståndskraft inom nämndens verksamheter genom exempelvis planer, övningar och utbildningar inom området.	Program för krisberedskap och civilt försvar 2024–2027	Ökad förmåga för nämnden att fullgöra sitt grunduppdrag vid samhällsstörningar.

Nämndens grunduppdrag

För att grunduppdraget ska kunna utföras enligt lagstiftningens intentioner och säkra en god och trygg vård och omsorg kan tidiga insatser och förebyggande arbete bidra till att minska behoven av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser. Genom detta stärks även möjligheterna för trygga och jämlika livsvillkor.

Ett tryggt Uppsala med jämlika livsvillkor för alla kommuninvånare förutsätter tidiga insatser och ett förebyggande arbete med särskilt fokus på funktionsrättsperspektivet. Det brottsförebyggande arbetet och arbetet mot välfärdsbrottslighet behöver prioriteras för att öka tryggheten och stärka rättssäkerheten för personer med funktionsnedsättning.

Mycket av det förebyggande arbetet förutsätter en god samverkan med berörda parter för att jämlika livsvillkor ska kunna uppnås. Civilsamhället utgör i detta en särskilt viktig resurs och komplement till kommunen. Samverkan och dialog med civilsamhället behöver därför fortsätta utvecklas. Även samverkan med kommunala nämnder, Region Uppsala samt andra berörda samverkansparter är av särskild vikt för att nå fokusmålet om ett tryggt Uppsala med jämlika livsvillkor.

Omsorgsnämndens insatser ska utgå från ett synsätt med individen i centrum. Vården och omsorgen ska jämlikt och jämställt möta invånarnas behov. Omsorgsnämnden ska därför ha en verksamhet där kvinnor och män har lika rättigheter samt ges lika villkor och möjligheter att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Nämndens resurser ska därför fördelas jämställt

Budget 2026

Budgetram 2026 för omsorgsnämnden är 2 219 miljoner kronor (2 135 mnkr 2025) vilket innebär en ökad budgetram om 84 miljoner kronor *netto* (+ 4 %) mot föregående år inklusive volym-, pris- och lönekomensation, riktade nivåpåverkande beslut, resultatförstärkande åtgärder och tidsbegränsade satsningar.

Riktade resultatförstärkande åtgärder omfattar totalt 10 miljoner kronor för nästa år, exklusive LSS verksamhet, vilket inkluderar åtgärder kopplat till robust bemanning inklusive reducerade sjuklönekostnader, samordnade insatser för att förhindra felaktiga utbetalningar och minskad administration.

Riktade nivåpåverkande beslut omfattar totalt 41 miljoner kronor för 2026 och innefattar bland annat medel för förväntad volymökning inom LSS området med 37,6 miljoner kronor.

Utöver budgetramen har nämnden även för 2026 möjlighet att nyttja statsbidrag däribland bidraget *Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer* och medel för Nära vård. Beslut väntas inom kort från staten om exakta belopp för statsbidragen varför viss osäkerhet finns om beloppens exakta storlek för Uppsala kommun och nämnden.

Fördelning av budgetramen totalt mellan nämndens olika verksamheter framgår enligt nedan:

Tabell 30. Budgetram 2025 och 2026 per verksamhet för omsorgsnämnden

Verksamhet	Budget 2026	Budget 2025	Förändring i %
Politisk verksamhet	2 712	2 646	2,5%
Öppna och tidiga insatser	47 603	48 003	-0,8%
Ordinärt boende	197 259	199 487	-1,1%
Boenden (SoL)	244 447	244 272	0,1%
LSS verksamhet	1 680 970	1 596 117	5,3%
Färdtjänst	45 678	44 564	2,5%
Totalsumma	2 218 669	2 135 089	3,9%

Kolumnerna i tabellen ovan visar budgetramar för 2025 och 2026 per verksamhet samt procentuell förändring mot budgetramar 2025.

Nedan i tabell 31 följer nämndens budgeterade intäkter och kostnader för 2025.

Tabell 31. Nämndens driftbudget

Belopp i miljoner kronor	Budget 2026	Budget 2025	Prognos 2025
Taxor och avgifter	22	21	21
Hysesintäkter	60	62	57
Statsbidrag	35	26	30
Försäljning verksamhet	28	30	29
Övriga intäkter	130	134	136
Summa intäkter	275	273	273
Lämnade bidrag	-131	-126	-125
Köp av huvudverksamhet	-750	-734	-738
Kostnader för arbetskraft	-1 186	-1 143	-1 130
Lokal- och fastighetskostnader	-156	-152	-150
Material	-37	-36	-35
Övriga kostnader	-233	-216	-224
Avskrivningar	-1	-1	-1
Summa kostnader	-2 494	-2 408	-2 403
Summa nettokostnader	-2 219	-2 135	-2 130
Kommunbidrag fördelat per verksamhet			
Politisk verksamhet	3	3	3
Vård och omsorg	2 216	2 132	2 132
Summa kommunbidrag	2 219	2 135	2 135
Resultat	0	0	5

Nämndens investeringar

Tabell 32. Nämndens investeringar

Belopp i miljoner kronor	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Pågående			
Nya objekt	12	9	8,4
Summa	12	9	8,4

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller mål eller åtgärder riktade till omsorgsnämnden.

Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall och tillhörande handlingsplan

Bostad för alla - program för bostadsförsörjningen och tillhörande handlingsplan

Elitidrottsprogram

Energiprogram 2050

Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030

Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024–2030

Idrottspolitiskt program och tillhörande handlingsplan

Kulturpolitiskt program och tillhörande handlingsplan

Landsbygdsprogram och tillhörande handlingsplan

Miljö- och klimatprogram och tillhörande handlingsplan

Näringslivsprogram och tillhörande handlingsplan

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och tillhörande handlingsplan

Program för krisberedskap och civilt försvar 2024–2027

Program för mobilitet och trafik och tillhörande handlingsplan

Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete

Program för äldrevänlig kommun och tillhörande handlingsplan

Program mot kvinnofridskränkningar och våld i nära relationer

Samverkansöverenskommelse för minskad brottslighet

Handlingsplan mot välfärdsbrott

Åtgärdsprogram för kvävedioxid och tillhörande handlingsplan för luftkvalitet 2022–2027

Vattenprogram för Uppsala kommun med tillhörande handlingsplan

Bilaga 2 Uppföljningsplan

Se separat bilaga.

Bilaga 3 Nämndens indikatorer

Tabell 33. Nämndens indikatorer

Målsättning	Indikator	2024	2025	Jämförelse- värde (R12)	Uppdrag i mål och budget	Källa
Högre än genomsnitt för jämförbara kommuner inom resultatnätverket R12 år 2028.	Tillsvidareanställda månadsavlönade inom omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning, andel (%)	67	-	75	2	KoladalD N20200
	Kvinnor	69	-	77		
	Män	63	-	68		
I nivå med jämförbara kommuner inom resultatnätverket R12 år 2028.	Visstidsanställda timavlönade inom omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning, andel (%)	27	-	20	2	KoladalD N20202
	Kvinnor	26	-	19		
	Män	31	-	27		
	Andel (%) inhyrd personal av legitimerad grundbemanning (årsarbetare)	4	-	-	2	Egen uppföljning
	Kvinnor	2	-	-		
	Män	11	-	-		
	Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, lägeskommun, andel (%)	78	-	80	Nämndens grunduppdrag fokusmål 1	KoladalD U28532
	Kvinnor	80	-	80		
	Män	76	-	81		
	Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, lägeskommun, andel (%)	76	-	79	7	KoladalD U28522
	Kvinnor	74	-	78		
	Män	77	-	79		

Vård- och omsorgsförvaltningen
Uppföljningsplan

Handläggare:
Johan Eikman, Fredrik Linde

Omsorgsnämndens uppföljningsplan för 2026

Inledning

Omsorgsnämndens uppföljningsplan beskriver vilka områden och verksamheter som ska följas upp under året, samt hur och när återrapportering sker till nämnden.

Nämndens verksamhetsområde är omfattande, och uppföljning sker på flera nivåer och i olika former – från individuppföljningar enligt socialtjänstlagen och patientsäkerhetsuppföljningar enligt hälso- och sjukvårdslagen till avtals- och uppdragsuppföljningar, ekonomiska uppföljningar, fokusuppföljningar och verksamheternas egenkontroller.

Uppföljningen vilar på flera styrlogiker som samverkar, bland annat:

- linjestyrningen, som utgår från nämndens mål- och budgetarbete och omfattar i första hand kommunens egen regi,
- kvalitetsstyrningen, som gäller verksamheter i egen regi och bygger på ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete med avvikelsehantering, egenkontroller, riskanalyser, samt
- kontraktstyrningen, som genom avtals- och uppdragsuppföljning är, förutom individuppföljning, den enda styrlogik som även omfattar privata och idéburna utförare.

Denna plan avser de uppföljningar som särskilt redovisas till nämnden under året och vid vilket sammanträde det sker. Nämnden kan därutöver besluta att följa upp ytterligare områden vid behov, till exempel utifrån riskbedömningar, avvikelser, klagomål eller särskilda händelser.

Nämndens uppföljning

Uppföljning av verksamhetsplan

Nämnden följer upp verksamhetsplanen tre gånger per år, i enlighet med kommunens gemensamma riktlinjer för styrning och uppföljning. Syftet är att säkerställa att nämndens verksamheter utvecklas i linje med kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt nämndens egna prioriteringar.

Delårsuppföljning per april omfattar en förenklad rapportering med fokus på måluppfyllelse, ekonomi och väsentliga händelser. Vid delårsuppföljning per augusti och årsbokslut görs en samlad bedömning av i vilken mån nämnden bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag.

Delårsrapporterna och årsbokslutet hanteras som beslutsärenden i nämnden vid ordinarie sammanträden i maj, september och februari. Resultaten används som underlag för analys, prioritering och utveckling av nämndens fortsatta verksamhetsplanering.

Uppföljning av ekonomi

Nämnden följer upp det ekonomiska resultatet kontinuerligt under året mot beslutad budgetram enligt Mål och budget. Det sker via månadsbokslut, delårsbokslut inklusive årsprognoser samt ett årsbokslut. Det innebär att nämnden kontinuerligt jämför det ackumulerade resultatet med en periodiserad budget och mot årsprognos om sådan finns.

Vid månadsbokslut ges en indikation på avvikelse till helårsprognosen. Om negativ avvikelse mot budgetramen finns eller en negativ årsprognos lämnas på totalnivå ska

ytterligare resultatförstärkande åtgärder redovisas. Månadsbokslut till nämnd görs inte för januari eller för juni. En helårsprognos fastställs vid delårsbokslut per mars och per augusti.

Boksluten redovisas som beslutsärenden till nämnd.

Uppföljning av internkontrollplan

Nämnden upprättar årligen en internkontrollplan som ett verktyg för att säkerställa god styrning, regelbundenhet och en effektiv verksamhet. Planen innehåller kontrollmoment som ska kontrollera förvaltningens processer och rutiner, samt bidra till att risker identifieras och hanteras i tid.

Internkontrollplanen baseras på nämndens riskregister, som uppdateras årligen. De identifierade riskerna ligger till grund för vilka kontrollmoment som väljs ut för uppföljning under året.

Internkontrollplanen utgör dock endast en del av nämndens samlade interna kontroll. Den kompletteras av löpande kontroll- och uppföljningsaktiviteter inom verksamheterna, exempelvis ekonomisk uppföljning, avvikelsehantering, egenkontroller och riskanalyser.

Resultatet av genomförda kontroller rapporteras till nämnden med den periodicitet som fastställts i planen. Sammanställningen av kontrollerna används för att analysera trender, identifiera återkommande brister och planera förbättringsåtgärder inför kommande år.

Avtals- och uppdragsuppföljning

Nämnden har som huvudman rätt till insyn i hur utförare utför sitt, av kommunen, fastställda uppdrag. Vidare har även allmänheten rätt till insyn i hur verksamheten utförs (Kommunallagen, 2017:725; Socialtjänstlagen, 2025:400). Uppföljningen är även till för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt.

Avtals- och uppdragsuppföljning är den uppföljningslogik som omfattar samtliga utförare inom nämndens ansvarsområde – inklusive privata och idéburna aktörer. För dessa sker uppföljningen utifrån de krav och villkor som fastställts i avtalet, samt tillämplig avtalsrätt och upphandlingslagstiftning.

Verksamheter i kommunal regi följs upp utifrån sina uppdragsbeskrivningar, vilka i konkurrensutsatta verksamhetsområden motsvarar avtalet till innehåll och kravställning. Utifrån denna princip ska också verksamheter i kommunal regi och privata utförare följas upp på ett likvärdigt sätt.

Den långsiktiga planeringen för uppföljningen av avtal och uppdragsbeskrivningar baseras på Omsorgsnämndens riskregister över omvärldsrisker, operativa risker, finansiella risker och efterlevnadsrisker. Planeringen ska etableras i dialog mellan nämnd och förvaltning, utifrån ett aktuellt riskregister. Antalet brukare i verksamheten ska vara vägledande.

Detaljerad planering och prioritering av hur och hur ofta uppföljningar sker baseras på en bedömning av riskerna kopplade till verksamhetsområdet, samt avtalets värde och komplexitet. Den detaljerade planeringen tar även hänsyn till inom vilka verksamhetsområden och specifika verksamheter som kvalitetsstyrningen identifierat brister i. Det sker planerade uppföljningar fortlöpande genom besök hos alla utförare,

utifrån bedömt lämpligt intervall för verksamhetsområdet. Bevakning av indikatorer sker fortlöpande.

Utöver den planerade uppföljningen utförs också händelsestyrda uppföljningar, vilka initieras vid indikation på omfattande brister eller missförhållanden mellan de ordinarie uppföljningarna. Indikation inhämtas fortlöpande från verksamhetsansvariga, stödfunktioner, visuellblåsarfunktion eller genom bevakning av indikatorer för risker i enlighet med Omsorgsnämndens riskregister. Oanmälda uppföljningar kan också användas för att följa upp krav på åtgärder från en tidigare ordinarie uppföljning.

Utöver den ordinarie planerade uppföljningen kan fokusuppföljningar genomföras inom särskilt utvalda områden. Syftet är att fördjupa kunskapen om kvalitet, arbetssätt och risker inom ett visst tema eller verksamhetsområde. Fokusuppföljningar initieras vanligtvis utifrån iakttagelser i ordinarie uppföljningar, resultat i nationella kvalitetsregister eller återkommande risker som identifierats i nämndens riskregister. Uppföljningarna genomförs enligt en gemensam metod och omfattar både kommunal och privat regi för att möjliggöra jämförelser och spridning av lärande exempel.

Stickprovskontroller används återkommande i syfte att granska att verksamheterna följer fastställda rutiner, riktlinjer och avtal. Kontrollerna kan avse specifika moment, exempelvis dokumentation, läkemedelshantering, delegeringar, genomförandeplaner eller uppföljning av riskbedömningar. Stickprov genomförs både planerat och vid behov, utifrån riskbedömning eller indikationer på avvikelser. De kan även initieras som en uppföljning av tidigare uppföljningar eller för att verifiera rapporterade resultat i verksamheternas egenkontroller.

Nämnden informeras om genomförda avtals- och uppdragsuppföljningar tre gånger per år. I maj och september redovisas resultatet av de uppföljningar som hunnit genomföras under året. I samband med årsbokslut redovisas en sammanställning, resultat och analys av genomförda avtals- och uppdragsuppföljningar. Av årsbokslut ska det framgå vilka risker som uppföljningsaktiviteterna har syftat till att hantera, samt bedömning av huruvida val av riskbehandling och genomförda uppföljningsaktiviteter har fått önskad effekt eller ej. Återrapportering av uppföljningsresultat av händelsestyrda uppföljningar och fokusuppföljningar hanteras i särskild ordning beroende på ärendets dignitet.

Individuppföljning

Individuppföljningar genomförs inom nämndens myndighetsavdelning och syftar till att säkerställa att den enskilde får sina beviljade insatser enligt beslut och att insatserna håller god kvalitet i förhållande till den enskildes behov och mål.

Uppföljningen utgår från socialtjänstlagen och är en del av nämndens ansvar för rättssäkerhet och kvalitet i handläggning och verkställighet.

Resultaten används i det interna kvalitetsarbetet och kan ligga till grund för förbättringar i både handläggning och utförande, men redovisas inte på individnivå till nämnden.

Hälso- och sjukvård

Nämnden ansvarar för att följa upp att hälso- och sjukvårdsinsatser inom det kommunala ansvarsområdet bedrivs patientsäkert, evidensbaserat och att så att kraven på en god vård uppfylls. Uppföljningen omfattar såväl medicinska rutiner och

delegeringar som kompetens, informationssäkerhet, avvikelshantering och riskanalyser.

Den årliga patientsäkerhetsberättelsen utgör en central del av uppföljningen och redovisar hur verksamheterna har arbetat för att identifiera, analysera och minska risker inom kommunens egen hälso- och sjukvård. Berättelsen ska ge en samlad bild av det systematiska patientsäkerhetsarbetet och peka ut områden för fortsatt utveckling.

Nämnden fastställer patientsäkerhetsberättelsen genom beslut senast den 1 mars varje år, och rapporten används som underlag för förbättringsarbete och prioriteringar framöver.

Systematiskt kvalitetsarbete och kvalitetsberättelse

Nämnden ansvarar för att säkerställa att verksamheter i egen regi bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete enligt Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Arbetet ska bidra till att insatserna håller god kvalitet, att risker för missförhållanden upptäcks i tid och att förbättringar sker fortlöpande.

Det systematiska kvalitetsarbetet omfattar hela verksamheten och bygger på en årlig cykel av planering, genomförande, uppföljning och förbättring. Centrala delar är avvikelshantering, riskanalyser, egenkontroller och handlingsplaner. Vilka ligger till grund för nämndens bedömning av kvaliteten inom egen regi.

Den årliga kvalitetsberättelsen sammanfattar resultaten av det systematiska kvalitetsarbetet och redovisar hur verksamheterna har arbetat med förbättringar, identifierade risker och avvikelser under året. Kvalitetsberättelsen fastställs av nämnden och används som underlag för fortsatt utveckling och prioritering inom omsorgen.

Uppföljning av program

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Omsorgsnämnden ansvarar för att ta fram förslag på ändringar för kommunens program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Program fastställs av kommunfullmäktige och handlingsplan av kommunstyrelsen.

Programansvarig tjänsteperson ansvarar för att sammanställa uppföljningen av programmet och åtgärderna i handlingsplanen samt aktualitetsbedöma programmet. Nämnden ansvarar för att lämna uppföljningsresultat och aktualitetsbedömning till kommunledningskontoret för fortsatt hantering i kommunfullmäktige.

Uppföljning och utvärdering av förändringsarbete

Det sker fortlöpande utveckling inom omsorgsnämndens ansvarsområde, genom införandeprojekt, digitalisering, riktade aktiviteter, särskilda verksamhetsbidrag och förbättringsåtgärder. Förvaltningen informerar omsorgsnämnden fortlöpande om utvecklingen för dessa förändringsaktiviteter. Uppföljning och utvärdering av förändringsarbete syftar till att bedöma om förändringarna är till nytta inom omsorgsnämndens ansvarsområde, att förändringen sker på ett önskvärt och lämpligt sätt för den enskilde, samt att förändringen får önskad effekt.

Uppföljning av insatser från civilsamhället

Nämnden ska, i enlighet med den lokala överenskommelsen mellan Uppsala kommun och föreningslivet, föra en kontinuerlig dialog och samverka med det civila samhället. Syftet är att synliggöra och stärka de idéburna organisationernas självständighet och oberoende samt att utveckla deras roll som viktiga aktörer inom nämndens verksamhetsområde.

Uppföljningen av insatser som genomförs av civilsamhället sker på flera sätt. För de verksamheter som bedrivs genom idéburet offentligt partnerskap (IOP) hålls gemensamma uppföljningsmöten utifrån respektive partnerskaps beskrivning. Vid dessa dialoger följs genomförandet av överenskomna insatser upp, liksom de ekonomiska förutsättningarna och eventuella utvecklings- och förbättringsfrågor.

När det gäller föreningsbidrag beslutar nämnden årligen om fördelning inom ramen för de medel som fastställs i mål och budget. Bidragen syftar till att stimulera föreningar till aktiviteter som kompletterar nämndens uppdrag. Uppföljning sker i samband med ansökan eller nyansökan om bidrag, där föreningarna redovisar hur medlen har använts och vilka resultat som uppnåtts.

Översikt uppföljning

Utifrån ovan redovisade områden och andra identifierade områden planeras nedan redovisningar av uppföljningsaktiviteter till nämnden.

Tabell 1. Årsplanering för rapportering till ansvarig nämnd av uppföljningsaktiviteter

Uppföljning	Månad	Typ av ärende	Kommentar
Avtals- och uppdragsuppföljningar	Maj, september och februari.	Se kommentar	Avtals- och uppdragsuppföljningar återspeglaras i samband med delårsuppföljningarna per maj och september samt genom en samlad analys i samband med årsbokslutet.
Brukarundersökningar	November	Informationsärende	Förvaltningen presenterar resultatet av Socialstyrelsens brukarundersökning.
Ej verkställda beslut	Mars, juni, september	Beslutsärende	
Ekonomiskt delårsbokslut	Maj, september	Beslutsärende	Samlat ärende med uppföljning av verksamhetsplan
Ekonomiskt helårsbokslut	Februari	Beslutsärende	Samlat ärende med uppföljning av verksamhetsplan

Ekonomiskt månadsbokslut	Mars, maj, juni, augusti, oktober, december	Beslutsärende	
Fastighet och lokalförsörjning	Maj, november	Se kommentar	Beslutsärende då planen fastställs i november. Informationsärende då lägesrapport lämnas i maj.
Kompetensförsörjning	September	Informationsärende	Uppföljning av sjukfrånvaro och kompetensförsörjning . Området följs även upp inom verksamhetsplan och budget. Medarbetarundersökningen för 2026 genomförs sent på året, vilket innebär att resultat eventuellt inte kan redovisas under året.
Internkontroll	Juni, september och december	Beslutsärende	Avser uppföljning av internkontrollplanen.
Kvalitetsberättelse	Februari	Beslutsärende	Beskrivning av det systematiska kvalitetsarbetet inom omsorgsnämndens egenregi under året.
Patientsäkerhetsberättelse	Februari	Beslutsärende	Beskrivning av patientsäkerhetsarbetet inom äldreomsorgsnämndens egenregi under året.
Statliga medel	-	-	Information lämnas vid ekonomiska månads- och delårsbokslut samt i samband med fastställande av budget och verksamhetsplan.
Verksamhetsplan	Maj, september, februari	Beslutsärende	Delårsuppföljningarna hanteras som beslutsärenden i nämnden i maj, september och årsbokslut i februari. Samlade ärenden med uppföljning av

			månads- och årsbokslut.
--	--	--	----------------------------